

Učitel matematiky

Leo Boček

Škola mladých matematiků aneb $46 = 3 + 7$ a $54 = 11$

Učitel matematiky, Vol. 2 (1994), No. 4, 30–34

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/152764>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1994

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

ŠKOLA MLADÝCH MATEMATIKU ANEB $46 = 3 + 7$ a $54 = 11$

L. Boček, MFF UK Praha

V roce 1951 vznikla v Československu matematická olympiáda, první předmětová olympiáda na našich školách. A právě po deseti letech, tedy v roce 1961 vyšel z iniciativy ústředního výboru MO první svazek knižnice "Škola mladých matematiků". Navázalo se tak na tradici Jednoty českých matematiků a fyziků, která vydávala již za 2. světové války edici Cesta k vědění, po válce pak v této činnosti pokračovala Jednota československých matematiků a fyziků edicemi Cesta k vědění a Brána k vědění. Také nakladatelství technické literatury vydávalo koncem padesátých let brožurky řady "Populární přednášky o matematice", šlo téměř výlučně o překlady sovětských autorů. Avšak edice ŠMM byla první, která byla určena žákům, šlo vlastně o první matematické knížečky pro žákovské knihovny. Do roku 1988 jich vyšla právě kopa, tedy 60 svazků, a ještě jeden navíc. Tím posledním svazkem byla brožurka "Úlohy o velkých číslach" od Ivana Korce, autora, který byl sám úspěšným řešitelem úloh MO, vítězem československé i mezinárodní matematické olympiády. První brožurkou ŠMM bylo "Několik úloh z geometrie jednoduchých těles" od Františka Hradeckého, Milana Komana a Jana Vyšína. Ta vyšla ještě v několika dalších vydáních, stejně jako některé další svazky. Někdy vyšlo nové vydání pod novým číslem edice, například 11. svazek "Geometrická místa bodů v prostoru" vyšel znovu jako 54. svazek s názvem "Množiny bodů v prostorů", takže $54 = 11$, podobně $48 = 5$ (0 nerovnostech a nerovnicích). Brožurky čísel 3 a 7 od

Jaroslava Šedivého (vítěze 2. ročníku MO) o shodnostech a podobnostech vyšly v jednom, 46. svazku ŠMM pod názvem "Shodnost a podobnost v konstrukčních úlohách", tedy $46 = 3 + 7$.

V edici ŠMM vyšly také čtyři překlady knížek obdobného zaměření,

z polštiny Plocki: O náhodě a pravděpodobnosti,

z ruštiny Vasiljev, Gutenmacher: Přímký a křivky,

z bulharštiny Davidov: Funkcionální rovnice,

z němčiny Kästner, Göthner: Algebra, každý začátek je lehký.

Zajímavou historii měl svazek "Matematická indukce". K novému vydání, které bylo velmi žádané, nemohlo dojít, protože autor mezitím opustil Československo a práce emigranta se vydat nesměla. Proto musel jiný autor, byl to dr. Antonín Vrba, napsat nový text, mimochodem velmi nápaditý. Ten vyšel jako 40. svazek ŠMM s názvem "Princip matematické indukce".

ÚV matematické olympiády připravoval v letech 1988, 1989 vydání dalších svazků, například o projektivní geometrii kuželoseček, o programování a podobně. Zatím k tomu z ekonomických důvodů nedošlo. Věříme však, že se podaří vydávání žákovské matematické knihovničky obnovit. V žádném případě však nenechávejte již vydané svazky Školy mladých matematiků v školních knihovnách zahálet.

Seznam vydaných svazků edice ŠKOLA MLADÝCH MATEMATIKŮ v
nakladatelství Mladá fronta

1. František Hradecký-Milan Koman-Jan Vyšín: Několik úloh z geometrie jednoduchých těles, 1961, 1963, 1977
2. Jiří Sedláček: Co víme o přirozených číslech, 1961, 1965, 1976
3. Jaroslav Šedivý: Shodná zobrazení v konstruktivních úlohách, 1962
4. Miroslav Šisler-Jiří Jarník: O funkcích, 1962, 1963
5. František Veselý: O nerovnostech, 1963
6. Rudolf Výborný: Matematická indukce, 1963, 1966
7. Jaroslav Šedivý: O podobnosti v geometrii, 1963, 1970
8. Jiří Váňa: O rovnicích s parametry, 1964, 1970
9. Jan Vyšín: Konvexní útvary, 1964
10. Jiří Sedláček: Faktoriály a kombinační čísla, 1964
11. Josef Holubář: Geometrická místa bodů v prostoru, 1965
12. Karel Havlíček: Prostory o čtyřech a více rozměrech, 1965
13. Miroslav Šisler-Josef Andrys: O řešení algebraických rovnic, 1966
14. František Veselý: O dělitelnosti čísel celých, 1966
15. Milan Koman: Jak vyšetřujeme geometrická místa metodou souřadnic, 1966
16. Stanislav Horák: Kružnice, 1966
17. Jaromír Hroník: Úlohy o maximech a minimech funkcí, 1967
18. Karel Havlíček: Analytická geometrie a nerovnosti, 1967
19. Jiří Jarník: Komplexní čísla a funkce, 1967

20. Bruno Budinský-Stanislav Šmakal: Goniometrické funkce, 1968
21. Alois Apfelbeck: Kongruence, 1968
22. Tibor Šalát: Dokonalé a spriatelené čísla, 1969
23. Jaroslav Morávek-Milan Vlach: Oddělitelnost množin, 1969
24. Ján Gatiaľ-Milan Hejný: Stavba Lobačevského planimetrie, 1969
25. Leo Bukovský-Igor Kluvánek: Dirichletov princíp, 1970
26. Karel Hruša: Polynomy v moderní algebře, 1970
27. Stanislav Horák: Mnohostěny, 1970
28. Bruno Budinský-Stanislav Šmakal: Vektory v geometrii, 1971
29. František Zítek: Vytvořující funkce, 1972
30. Milan Koman-Jan Vyšín: Malý výlet do moderní matematiky, 1972, 1974
31. Oldřich Odvárko: Booleova algebra, 1973
32. Jan Vyšín - Jitka Kučerová: Druhý výlet do moderní matematiky, 1973
33. Jaroslav Morávek: O dynamickém programování, 1973
34. Ladislav Rieger: O grupách, 1974
35. Alois Kufner: Co asi nevíte o vzdálenosti, 1974
36. Ján Černý: O aplikáciach matematiky, 1976
37. Beloslav Riečan-Zdena Riečanová: O pravdepodobnosti, 1976
38. Juraj Bosák: Latinské štvorce, 1976
39. Alois Kufner: Nerovnosti a odhady, 1975
40. Antonín Vrba: Princip matematické indukce, 1977
41. Bohdan Zelinka: Rovinné grafy, 1977
42. Ladislav Beran: Uspořádané množiny, 1978

43. Jiří Jarník: Posloupnosti a řady, 1979
44. Bohdan Zelinka: Matematika hrou i vážně, 1979
45. Antonín Vrba: Kombinatorika, 1980
46. Jaroslav Šedivý: Shodnost a podobnost v konstrukčních úlohách, 1980
47. Arnošt Niederle: Zajímavé dvojice trojúhelníků, 1980
48. František Veselý: O nerovnostech a nerovnicích, 1982
49. Pavel Vít: Řetězové zlomky, 1982
50. Adam Plocki: O náhodě a pravděpodobnosti, 1982
51. N. B. Vasiljev-V. L. Gutenmacher: Přímky a křivky, 1982
52. Alois Kufner: Symetrické funkce, 1982
53. Ján Gatšal - Tomáš Hecht - Milan Hejný: Hry takmer matematické, 1982
54. Josef Holubář: Množiny bodů v prostoru, 1983
55. Ljubomir Davidov: Funkcionální rovnice, 1984
56. Jiří Sedláček: Faktoriály a kombinační čísla, 1985
57. Stanislav Horák: Nerovnosti v trojúhelníku, 1986
58. Herbert Kästner-Peter Göthner: Algebra, každý začátek je lehký, 1986
59. Jaroslav Morávek-Milan Vlach: Oddělitelnost množin, 1987
60. Jiří Tůma: Matematické hlavolamy a základy teorie grup, 1988
61. Ivan Korec: Úlohy o velkých číslech, 1988